

การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนที่ตั้งในพื้นที่ลักษณะพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 4

Development of Learning Resources in the Digital Age of School Administrators in Schools Located in a Unique Area under the Chiang Mai Primary Educational Service Area Office 4

ทศวรรณ บริหาร Tasanawan Borrihan

สุรศักดิ์ สุทธิศิริ Surasak Suthisiri

ทัศนีย์ บุญมาภิ Tasnee Boonmaphi

สังวาร์ วังแจ่ม Sangwan Wangcham

มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่

North-Chiang Mai University

g663302053@northcm.ac.th

Received 2025/07/19

Revised 2025/08/09

Accepted 2025/08/16

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ยุคดิจิทัล ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนที่ตั้งในพื้นที่ลักษณะพิเศษ และ 2) แนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ยุคดิจิทัล ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนที่ตั้งในพื้นที่ลักษณะพิเศษ รูปแบบการวิจัยผลฐานวิธีประชากรและกลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 87 คน และผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ เลือกแบบเจาะจง จำนวน 7 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสอบถาม ค่าความเชื่อมั่น 0.96 และแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1) การบริหารแหล่งเรียนรู้ยุคดิจิทัล ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนที่ตั้งในพื้นที่ลักษณะพิเศษ โดยภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการสรุปรายงานผลการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ปรับปรุงแก้ไขการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ด้านการตรวจสอบ ทบทวนและติดตามการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ และด้านการดำเนินงานบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ตามลำดับ

2) แนวทางการพัฒนาการบริหารแหล่งเรียนรู้ยุคดิจิทัล ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนที่ตั้งในพื้นที่ลักษณะพิเศษ พบว่า ด้านการวางแผน กำหนดทิศทางในการดำเนินงานด้วยการวางแผนนโยบายที่ชัดเจน ด้านการดำเนินงานบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ผู้บริหารควรทำการศึกษาและ

วิเคราะห์การดำเนินงานบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ทั้งภายในและภายนอก ด้านการตรวจสอบ ทบทวนและติดตามการบริหารจัดการ แหล่งเรียนรู้ ประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา โดยนำเทคโนโลยีมาใช้ และด้านการสรุป รายงานผลการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ปรับปรุงและแก้ไข การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้

คำสำคัญ : การบริหารแหล่งเรียนรู้ยุคดิจิทัล, ผู้บริหารสถานศึกษา.

Abstract

This research aimed to study 1) the management of digital learning resources by school administrators in schools located in special areas, and 2) the management approaches of digital learning resources by school administrators in schools located in special areas. The research design was mixed-methods. The population and sample consisted of 87 school administrators and teachers, and 7 purposively selected informants for interviews. The instruments used were questionnaires with a reliability coefficient of 0.96 and interview forms. Data were analyzed using percentages, means, standard deviations, and content analysis.

The research results revealed that:

1) Overall, the management of digital learning resources by school administrators in schools located in special areas was at a high level. The following areas, in descending order, were identified: planning, summarizing and reporting learning resource management results, improving learning resource management, monitoring, reviewing, and following up on learning resource management, and operating learning resource management.

2) The development of digital learning resource management by school administrators in schools located in special areas revealed that planning and establishing operational directions through clear policy planning were crucial. For learning resource management operations, administrators should study and analyze both internal and external learning resource management operations, and monitoring. Review and monitor the management of learning resources, evaluate the use of learning resources within the educational institution by using technology, and summarize and report the results of learning resource management, improve and correct the management of learning resources.

Keywords : Digital learning Resource Management, Educational Institution Administrators.

บทนำ

การศึกษา Thailand 4.0 หรือการศึกษาดิจิทัล มีเป้าหมายหลักในการสร้าง “ผู้ทำงานด้วยความรู้” (Knowledge Worker) ให้ครอบคลุมทุกภาคส่วนของสังคมและทุกช่วงวัย โดยเน้นการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) และการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ (Learning Skills) รัฐมีบทบาทสำคัญในการจัดหาเครื่องมือ e-Learning เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้แบบประชาธิปไตย ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเชิงสร้างสรรค์ (Creative Economy & Creative Society) พร้อมทั้งเปลี่ยนบทบาทจากการควบคุมมาเป็นการเสริมพลัง (Empowerment) เพื่อตอบรับการเปลี่ยนแปลงเชิงพลิกผัน (Disruptive Change) (วิจารณ์ พานิช, 2560, น. 1–8) ซึ่งแนวคิด Education 4.0 มุ่งส่งเสริมการบูรณาการองค์ความรู้จากทั่วโลก เพื่อต่อยอดเป็นนวัตกรรมที่ตอบสนองความต้องการของสังคม โดยมีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ อินเทอร์เน็ต ความคิดสร้างสรรค์ และการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (วิรัช ปันต์ศิริโรจน์, 2559) การเข้าถึงเทคโนโลยีและสื่อใหม่ยังส่งผลให้บุคคลต้องปรับตัวและพัฒนาทักษะสู่การเป็นพลโลก (Global Citizen) ผ่านกระบวนการเรียนรู้ตามทฤษฎี Behaviorism, Cognitivism, Constructivism และ Connectivism (ยีน ภูววรรณ, 2557, น. 6–8) การเรียนรู้ในยุคดิจิทัลจึงไม่จำกัดอยู่แค่ในห้องเรียน หากแต่ “โลกคือห้องเรียน” ผู้เรียนสามารถเข้าถึงแหล่งความรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา ครูจึงต้องมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวก ชี้แนะแนวทาง และในบางบริบทอาจร่วมเรียนรู้ไปพร้อมกับผู้เรียน สะท้อนถึงคุณลักษณะของครูยุคใหม่ หรือ “e-Teacher” (พลาภินา วงศ์เลขา, 2558)

สถานศึกษายุคใหม่เผชิญการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ไม่ว่าจะเป็นความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ความเร็วของโครงข่ายอินเทอร์เน็ต พฤติกรรมผู้เรียน หรือโครงสร้างประชากรที่เปลี่ยนไป ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องปรับตัว พัฒนาทุนมนุษย์ให้มีศักยภาพ พร้อมขับเคลื่อนสังคมและประเทศ โดยไม่ละทิ้งอัตลักษณ์ไทย อย่างไรก็ตาม สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 4 ยังคงมีระดับความพร้อมที่แตกต่างกัน การบริหารแหล่งเรียนรู้ในหลายโรงเรียนยังขาดความเป็นระบบ จึงควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน โดยเทคโนโลยีที่พัฒนาอย่างรวดเร็วทำให้แหล่งเรียนรู้มีความหลากหลายและเข้าถึงได้ง่าย ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยเฉพาะในหมวด 8 มาตรา 58 ที่เน้นการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ทั้งจากรัฐ เอกชน และชุมชน แหล่งเรียนรู้ในปัจจุบันจึงครอบคลุมทั้งในและนอกห้องเรียน เช่น ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ แหล่งภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมถึงอินเทอร์เน็ต ซึ่งควรถูกนำมาใช้เชื่อมโยงการเรียนรู้กับชีวิตจริง ส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึก

ทักษะการคิด วิเคราะห์ สังเกต และปฏิบัติอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดประสบการณ์เรียนรู้ที่ยั่งยืนและสนุกสนาน โดยควรวัดหลักวงจรคุณภาพเดมมิง (Deming Cycle: PDCA) ได้แก่ การวางแผน (Plan) การดำเนินการ (Do) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุง (Act) เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ (2554, น. 14) และข้อเสนอของปารีฉัตร สาตรา และคັນสนีย์ จะสุวรรณ (2557, น. 7-8) ที่เน้นการใช้ข้อมูลสารสนเทศในการวางแผนและพัฒนางาน

แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2566-2570 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 4 ได้กำหนดจุดเน้นข้อที่ 4 ให้ครูทุกคนสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้และผลิตสื่อการเรียนการสอน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 4, น. 35) จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูในพื้นที่ พบว่าการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ดิจิทัลยังประสบอุปสรรคหลายด้าน เช่น ขาดวิสัยทัศน์ ข้อมูลพื้นฐานไม่เพียงพอ ขาดแคลนทรัพยากร และขาดความรู้ในการจัดการ นอกจากนี้ยังไม่มีระบบติดตามและประเมินผลที่ชัดเจน รวมถึงปัญหาในการสื่อสารผลการดำเนินงาน (วารสาร ประดิษฐ์ และคณะ, 2565, น. 45-60) ด้วยเหตุนี้ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้และสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง จึงเป็นภารกิจสำคัญ โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาที่ควรมีวิสัยทัศน์และตระหนักถึงบทบาทในการส่งเสริมสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย มีคุณภาพ และสามารถรองรับบริบทของโลกยุคดิจิทัลได้อย่างแท้จริง

ผู้วิจัยจึงให้ความสนใจศึกษาการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษายุคดิจิทัล เพื่อนำผลการศึกษาไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนและครูผู้สอน และทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ซึ่งจะส่งผลดีต่อกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาผู้เรียนในระยะยาว

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ยุคดิจิทัล ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนที่ตั้งในพื้นที่ลักษณะพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 4
- 2) เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ยุคดิจิทัล ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนที่ตั้งในพื้นที่ลักษณะพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 4

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนที่ตั้งในพื้นที่ลักษณะพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 4 รูปแบบการวิจัยผสานวิธี โดยใช้กรอบแนวคิดที่ได้จากการสังเคราะห์ขั้นตอนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตามแนวคิดของ กระทรวงศึกษาธิการ (2551) สมศักดิ์ ทองสมุทร (2558) กัญญาณัฐ อินปันสา (2559) ศิริญาญ์ เลียบคง (2560) กมลวรรณ คุณาสวัสดิ์ (2561) ชนิษฐา กาทัง (2561) สุदारัตน์ งาม

วิทยาลัย (2561) ขั้นตอนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน คือ 1) ด้านการวางแผน (Plan) 2) ด้านการดำเนินงานบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ (Do) 3) ด้านตรวจสอบ ทบทวนและติดตามการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ (Check) และ 4) ด้านการสรุป รายงานผลการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ปรับปรุงและแก้ไขการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ (Action)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1) ประชากรในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในโรงเรียนที่ตั้งในพื้นที่ลักษณะพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 4 ปีการศึกษา 2567 ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 11 คน ครูและบุคลากรทางการศึกษาจำนวน 76 คน รวมทั้งหมด 87 คน ศึกษาจากประชากรทั้งหมดเลือกแบบเจาะจง (ระบบสารสนเทศ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 4 ปีการศึกษา 2567)

2) ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์เลือกแบบเจาะจง จำนวน 7 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 3 คน ครูที่มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ จำนวน 2 คน ครูที่มีวิทยฐานะชำนาญการ จำนวน 1 คน และครูที่ไม่มีวิทยฐานะ จำนวน 1 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) แบบสอบถาม เรื่อง การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนที่ตั้งในพื้นที่ลักษณะพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 4 ซึ่งมีเนื้อหาและรูปแบบดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ด้านการทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนที่ตั้งในพื้นที่ลักษณะพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 4 ใน 4 ด้าน คือ 1) ด้านการวางแผน 2) ด้านการดำเนินงานบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ 3) ด้านตรวจสอบ ทบทวนและติดตามการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ และ 4) ด้านการสรุป รายงานผลการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ปรับปรุงและแก้ไข การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้

2) แบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนที่ตั้งในพื้นที่ลักษณะพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 4 กำหนดประเด็นการสัมภาษณ์จากแบบสอบถามแต่ละด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

1) แบบสอบถาม

(1) ศึกษาค้นคว้าจากตำรา เอกสาร ทฤษฎี แนวคิด งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและรายละเอียดวัตถุประสงค์ของการวิจัย เกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

(2) ศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือและปรับปรุงแบบสอบถาม

(3) ศึกษาความหมาย ทฤษฎี หลักการ แนวคิด องค์ประกอบเพื่อทำนियามศัพท์ในการวิจัย และนํานियามเชิงปฏิบัติการมาเป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถาม

(4) นำแบบสอบถามฉบับร่าง ที่จัดทำขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบแก้ไขให้มีความตรงและความสมบูรณ์ของเนื้อหา รวมทั้งการใช้ภาษาที่เหมาะสม

(5) นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบจำนวน 3 ท่าน เพื่อนำมาหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of item objective congruence: IOC)

(6) นำแบบสอบถามที่ได้รับจากผู้เชี่ยวชาญมาพิจารณา โดยเลือกเฉพาะข้อที่มีค่า IOC มากกว่า .60 ขึ้นไป ถ้าต่ำกว่านั้นต้องนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

(7) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับ กลุ่มตัวอย่างไม่ใช่ประชากร แต่เป็นกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับประชากร จำนวน 30 คน โดยนำไปทดลองใช้กับโรงเรียนแม่วินสามัคคี โรงเรียนบ้านปง และโรงเรียนวัดศิรีเขต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 4 เพื่อหาคุณภาพของแบบสอบถามโดยการหาความเชื่อมั่น (Reliability)

(8) การวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach, 1990 : 202 -204) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96

(9) นำเสนอแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่น และมีความสมบูรณ์ใช้ เก็บข้อมูลต่อไป

2) แบบสัมภาษณ์

(1) ศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือและปรับปรุงแบบสัมภาษณ์

(2) จัดทำแบบสัมภาษณ์โดยนำข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด 1 ข้อ จากแบบสอบถามแต่ละด้านมากำหนดเป็นประเด็นในการสัมภาษณ์ ข้อสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างข้อคำถามจำนวน 4 ข้อ เป็นแนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนที่ตั้งในพื้นที่ลักษณะพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 4

(3) นำแบบสัมภาษณ์เสนออาจารย์ที่ปรึกษา และนำเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบแก้ไขให้มีความถูกต้องของเนื้อหา รวมทั้งการใช้ภาษาที่เหมาะสม

(4) นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ที่ปรึกษาจัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และวิเคราะห์สังเคราะห์เนื้อหาเสนอโดยวิธีเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 สภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ยุคดิจิทัล ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนที่ตั้งในพื้นที่ลักษณะพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 4 แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนที่ตั้งในพื้นที่ลักษณะพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 4 โดยภาพรวม

การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนที่ตั้งในพื้นที่ลักษณะพิเศษสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 4	ระดับการปฏิบัติ		
	μ	σ	แปลผล
1) ด้านการวางแผน	4.04	0.30	มาก
2) ด้านการดำเนินงานบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้	3.55	0.40	มาก
3) ด้านการตรวจสอบ ทบทวนและติดตามการบริหารจัดการแหล่ง เรียนรู้	3.62	0.42	มาก
4) ด้านการสรุปรายงานผลการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ปรับปรุง แก้ไขการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้	3.70	0.43	มาก
โดยรวม	3.67	0.35	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนที่ตั้งในพื้นที่ลักษณะพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 4 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการวางแผน รองลงมา คือ ด้านการสรุปรายงานผลการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ปรับปรุงแก้ไขการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านการตรวจสอบ ทบทวนและติดตามการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ด้านการดำเนินงานบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ อยู่ในระดับมากทุกด้านตามลำดับ

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 แนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ยุคดิจิทัล ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนที่ตั้งในพื้นที่ลักษณะพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 4 พบว่า

ด้านการวางแผน คือ ผู้บริหารกำหนดทิศทางในการดำเนินงานที่ชัดเจน โดยจัดทำเป็นการวางแผนนโยบายหรือแนวทางการดำเนินงานของผู้บริหาร มีการประชุมชี้แจงให้บุคลากรได้รับทราบ

ทำความเข้าใจและให้ถือปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน แต่งตั้งแต่งตั้งผู้มีความรู้ความเข้าใจในด้านเทคโนโลยี เป็นคณะกรรมการสำรวจแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา จึงจะสามารถทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพได้

ด้านการดำเนินงานบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ คือ ผู้บริหารทำการศึกษาและวิเคราะห์การดำเนินงานบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม เพื่อนำมาพิจารณาหาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคในการประกอบการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา แผนปฏิบัติการ และแนวทางในการดำเนินงานให้บรรลุผลสำเร็จ

ด้านการส่งเสริมบทบาทของนักศึกษา คือ การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษา ในระบบทวิภาคีสามารถทำได้โดยการส่งเสริมบทบาทของนักศึกษาในการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหลักสูตร ผ่านการสร้างพื้นที่การมีส่วนร่วม เช่น ฟอรัมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การฝึกฝนทักษะ การคิดเชิงวิพากษ์ การทำงานร่วมกับผู้อื่น การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงการส่งเสริมความเข้าใจในบทบาทของนักศึกษาในการพัฒนาหลักสูตร ทั้งนี้เพื่อให้หลักสูตรตอบสนองต่อความต้องการทางวิชาการและทักษะการทำงานในอนาคต

ด้านตรวจสอบ ทบทวนและติดตามการบริหารจัดการ แหล่งเรียนรู้ คือ ผู้บริหารประเมินผล การใช้แหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา โดยนำเทคโนโลยีมาใช้ เช่น QR Code, Google form ซึ่งเป็น การเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาได้แสดงความคิดเห็นเพื่อนำมาพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพที่สูงขึ้น

ด้านการสรุป รายงานผลการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ปรับปรุงและแก้ไขการบริหารจัดการ แหล่งเรียนรู้ คือ มีแนวทางในการนำผลใช้แหล่งเรียนรู้ รวมทั้งปัญหาต่าง ๆ มาใช้เป็นพื้นฐานในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เพื่อนำมาพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพที่สูงขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

อภิปรายผลการวิจัยข้อที่ 1 สภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ยุคดิจิทัล ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนที่ตั้งในพื้นที่ลักษณะพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 4 พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ขั้นตอนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้แบ่งเป็น 4 ขั้น คือ 1) ด้านการวางแผน (Plan) 2) ด้านการดำเนินงานบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ (Do) 3) ด้านตรวจสอบ ทบทวนและติดตามการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ (Check) และ 4) ด้านการสรุป รายงานผลการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ปรับปรุงและแก้ไขการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ (Action) ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาระบบราชการ (2562) ชนิดา ปากหวาน (2565) วิศนีย์ สีเอี่ยม (2561) ทวน เทียงเจริญ (2563) และสันวิช แก้วมี (2561) ซึ่งพบว่า การบริหารสู่ความ

เป็นเลิศมีการปฏิบัติหรือดำเนินการโดยอาศัยองค์ประกอบ 4 ด้านที่กล่าวมาข้างต้นย่อมส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศได้อย่างแท้จริง

อภิปรายผลการวิจัยข้อที่ 2 แนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ยุคดิจิทัล ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนที่ตั้งในพื้นที่ลักษณะพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 4 พบว่า

ด้านการวางแผน ผู้บริหารควรกำหนดทิศทางในการดำเนินงานที่ชัดเจน โดยจัดทำเป็นการวางแผนนโยบายหรือแนวทางการดำเนินงานของผู้บริหาร มีการประชุมชี้แจงให้บุคลากรได้รับทราบทำความเข้าใจและให้ถือปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน แต่งตั้งผู้มีความรู้ความเข้าใจในด้านเทคโนโลยีเป็นคณะกรรมการสำรวจแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา จึงจะสามารถทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของศิริญาญ์ เลียบคง (2560) ได้กล่าวว่าแหล่งเรียนรู้ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญและ นับว่าเป็นเป้าหมายของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กล่าวคือ องค์ประกอบด้านการ เรียนรู้ซึ่งมีลักษณะที่แตกต่างจากเดิมที่เน้นเนื้อหาสาระเป็นสำคัญ และ สอดคล้องกับองค์ประกอบ ด้านการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้เพราะการจัดการเรียนรู้ก็เพื่อเน้นให้มีผลต่อการเรียนรู้ ดังนั้น ตัวบ่งชี้ ที่บอกถึงลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียน ประกอบด้วย 1. การเรียนรู้อย่างมีความสุข 2. การเรียนรู้จากการได้คิดและลงมือปฏิบัติจริง 3. การเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น

ด้านการดำเนินงานบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ผู้บริหารควรทำการศึกษาและวิเคราะห์การดำเนินงานบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม เพื่อนำมาพิจารณาหาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคในการประกอบการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา แผนปฏิบัติการ และแนวทางในการดำเนินงานให้บรรลุผลสำเร็จ เพื่อให้ผลการดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ญาณิศา ดวงสีทอง (2561) สรุปไว้ว่า ความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ ต้องมีความหลากหลาย ที่สามารถตอบสนองความต้องการของแต่ละบุคคลในการแสวงหาความรู้ ด้วยตนเอง เพราะบุคคลมีความต้องการแตกต่างกันไปตามความสามารถความสนใจความถนัด และความพร้อมที่จะเรียนรู้ หากสามารถดำเนินการจัดแหล่งเรียนรู้ได้อย่างเพียงพอ และมีประสิทธิภาพก็สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตและเกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ ได้ทุกที่

ด้านการตรวจสอบ ทบทวนและติดตามการบริหารจัดการ แหล่งเรียนรู้ ผู้บริหารควรประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา โดยนำเทคโนโลยีมาใช้ เช่น QR Code, Google form ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาได้แสดงความคิดเห็นเพื่อนำมาพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพที่สูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ วัฒน ลาพิงค์ (2562) ได้สรุปว่า แหล่งความรู้เป็นแหล่งที่ตอบสนองต่อการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองจากการปฏิบัติจริงของผู้เรียนตามความสนใจและความถนัดได้ทุกโอกาส ช่วยส่งเสริม ให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาเป็นไปตามธรรมชาติ

และเต็มตามศักยภาพ ดังนั้น ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทุกคนควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญ และแนวนโยบายการพัฒนาการเรียนการสอนของสถานศึกษา และแผนการดำเนินงานพัฒนา แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในสถานศึกษาและภายนอกสถานศึกษา โดยนำเอาสื่อ เทคโนโลยีในปัจจุบัน มาใช้ในการ จัดการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดความเข้าใจได้ง่ายและน่าสนใจ รวมทั้งจัดกิจกรรม ส่งเสริมให้นักเรียน เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และมีโอกาสในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ได้อย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับงานวิจัยของSieber (1999) อ้างถึงใน (แพรพลอย พัฒนะแสง 2565) พบว่า นักเรียนสามารถประสบความสำเร็จโดยมีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น สามารถเพิ่มระดับเกรดเฉลี่ย ให้สูงขึ้นเพิ่มความเอาใจใส่ในการเรียนมากขึ้น ได้รับการยอมรับนับถือมากขึ้น มีการพัฒนาความสนใจ มาสู่การเรียน พัฒนาวิสัยทัศน์ในอนาคตของตนเอง และที่สำคัญคือมีโอกาสมากขึ้นในการจบ การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหลังจากที่ได้เข้าร่วมในโปรแกรม REACH นั่นเอง

ด้านการสรุป รายงานผลการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ปรับปรุงและแก้ไขการบริหารจัดการ แหล่งเรียนรู้ ควรมีแนวทางในการนำผลใช้แหล่งเรียนรู้ รวมทั้งปัญหาต่าง ๆ มาใช้เป็นพื้นฐานในการ พัฒนาแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เพื่อนำมาพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพที่สูงขึ้น สอดคล้องกับ งานวิจัยของศิริญาญ์ เสียบคง (2560) ได้สรุปว่า แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ต่างก็ จะลักษณะแตกต่างกันออกไปมากมาย หลายประเภท ซึ่งสามารถจำแนกเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ดังนี้ แหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคล แหล่งเรียนรู้ที่เป็นแหล่งวิชาการ แหล่งเรียนรู้ที่เป็นธรรมชาติ แหล่งเรียนรู้ที่เป็นสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีต่าง ๆ

องค์ความรู้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้จากการสังเคราะห์การวิจัย
ที่มา : ทศวรรณ บริหาร, 2569.

จากแผนภาพอธิบายได้ดังนี้ การบริหารแหล่งเรียนรู้ยุคดิจิทัล ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนที่ตั้งในพื้นที่ลักษณะพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 4 ด้านการวางแผน กำหนดทิศทางการดำเนินงานที่ชัดเจน โดยจัดทำเป็นการวางแผนนโยบายหรือแนวทางการดำเนินงานของผู้บริหาร มีการประชุมชี้แจงให้บุคลากรได้รับทราบ ทำความเข้าใจและให้ถือปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน แต่งตั้งผู้มีความรู้ความเข้าใจในด้านเทคโนโลยี เป็นคณะกรรมการสำรวจแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา จึงจะสามารถทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพได้ ด้านการดำเนินงานบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ทำการศึกษาและวิเคราะห์การดำเนินงานบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม เพื่อนำมาพิจารณาหาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคในการประกอบการจัดทำแผนพัฒนา ด้านการตรวจสอบ ทบทวนและติดตามการบริหารจัดการ แหล่งเรียนรู้ ฝประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา โดยนำเทคโนโลยีมาใช้ เช่น QR Code, Google form ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาได้แสดงความคิดเห็นเพื่อนำมาพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพที่สูงขึ้น และด้านการสรุป รายงานผลการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ปรับปรุงและแก้ไข การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ มีแนวทางในการนำผลใช้แหล่งเรียนรู้ รวมทั้งปัญหาต่าง ๆ มาใช้เป็นพื้นฐานในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เพื่อนำมาพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพที่สูงขึ้น

สรุป และข้อเสนอแนะ

การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในยุคดิจิทัลโดยผู้บริหารสถานศึกษาในพื้นที่ลักษณะพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 4 จะส่งผลให้เกิดแนวทางการบริหารจัดการ แหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โรงเรียนสามารถนำแนวทางดังกล่าวไปปรับใช้ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการพัฒนาผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งยังช่วยสร้างนิสัย ใฝ่เรียนรู้ และส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการก้าวสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ อีกทั้งยังทำให้สามารถประเมินความเป็นไปได้ในการนำแนวทางนี้ไปประยุกต์ใช้จริงในบริบทของ โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ลักษณะพิเศษได้อย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1) สถานศึกษาควรมีการกำหนดทิศทางการดำเนินงานที่ชัดเจนเพื่อให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาให้ไปสู่ความเป็นเลิศได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 2) สถานศึกษาควรจัดให้มีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม โดยพิจารณาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรคทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อให้การจัดทำแผนกลยุทธ์สอดคล้องกับบริบทและความต้องการจำเป็นอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1) สถานศึกษาควรจัดให้มีการสำรวจความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนเพื่อนำไปกำหนดนโยบายการบริหารให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

2) สถานศึกษาควรจัดให้มีการมอบรางวัลการปฏิบัติงานเพื่อส่งเสริมความก้าวหน้าให้กับบุคลากร

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรทำการวิจัย เรื่องการบริหารด้านการดำเนินงานบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ เพื่อให้การจัดทำแผนกลยุทธ์สอดคล้องกับบริบทและความต้องการจำเป็นอย่างแท้จริง

2) ควรทำการวิจัย เรื่อง การสรุปรายงานผลการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ปรับปรุงและแก้ไขการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ (Action) สถานศึกษาควรจัดให้มีการมอบรางวัลการปฏิบัติงานเพื่อส่งเสริมความก้าวหน้าให้กับบุคลากร

References

- กมลวรรณ คุณาสวัสดิ์. (2560). รูปแบบการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน. *การศึกษาศาสตร์ คุรุศาสตร์มหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา*. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- กนิศพิชญา อัฐมาธิตภักดี. (2564). แนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาอาชีวศึกษาในยุคดิจิทัล โดยใช้คร่าวด์ซอร์สซิงและการทำเหมืองข้อความ. *วิทยานิพนธ์ คุรุศาสตร์มหาบัณฑิต*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กัญญาณัฐ อินปันสา. (2559). การส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนสันติสุข อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่. *การค้นคว้าอิสระ ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต*. การศึกษา. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชนิษฐา กาตั้ง. (2561). การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านแม่แตดน้อย อำเภอกัลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่. *วิทยานิพนธ์ คุรุศาสตร์มหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์*. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- ญาณิศดา ดวงสีทอง. (2561). การพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนหนองไสพรเจริญวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศงขลา เขต 2. *วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- ทวน เทียงเจริญ. (2563). การพัฒนาระบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา. *The Journal of Sirindhornparithat*, 21(1), 1–15.

- พัศสุวรรณ บริหาร. (2568). การบริหารแหล่งเรียนรู้ยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนที่ตั้งในพื้นที่ลักษณะพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 4. *การศึกษาค้นคว้าอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่.
- ปาริฉัตร สาทรา และศันสนีย์ จะสุวรรณ์. (2557). การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตมีนบุรี. *หลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์*. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พลาภินา วงศ์เลขา. (2558). *การจัดการเรียนการสอนในยุคโลกดิจิทัล*. สืบค้นเมื่อ 30 มิถุนายน 2562, จาก <http://www.moe.go.th>
- แพรวพลอย พัฒนะแสง. (2565). ศึกษาการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3. *ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา*. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ยีน ภู่วรรณ. (2557). “ความท้าทาย ณ ขอบแดนใหม่แห่งการเรียนรู้: การศึกษาระบบ 4.0 (Challenges of New Frontier in Learning: Education 4.0).” ใน งานสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง *ขอบแดนใหม่แห่งการเรียนรู้: การศึกษาระบบ 4.0 (New Frontier of Learning: Education 4.0)*. วันที่ 1 พฤศจิกายน 2557, ณ โรงแรมดุสิตธานี กรุงเทพมหานคร. ศูนย์นวัตกรรมการเรียนรู้ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรกร ประดิษฐ์ และคณะ. (2565). *วิทยานิพนธ์หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา แบบ 2.1. ภาควิชาการบริหารการศึกษา*. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วัฒน์ ลาพิงค์. (2562). การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชา โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชาท). การค้นคว้าอิสระ ครุศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- วิจารณ์ พานิช. (2560). *วิถีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสดศรี.
- วิรัช ปันท์ศิริโรจน์. *Education 4.0*. [ออนไลน์]. แหล่งข้อมูล : <https://www.applicadthai.com/articles/education-4-0/> [3 สิงหาคม 2559].
- วิศนีย์ สีเยี่ยม. (2561). การปฏิบัติตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐที่ส่งผลต่อระบบสนับสนุนการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนกลุ่มกรุงเทพมหานครใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร. *วารสารสังคมศาสตร์วิจัย*, 9(1), 1-15.
- ศิริญาญ์ เลียบคง. (2560). การบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา. *สารนิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

- สมศักดิ์ ทองสมุทร. (2558). การศึกษาการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนประถมศึกษา เครือข่ายฉนวนหินพันธ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3. *ภาคนิพนธ์ คุรุศาสตร์มหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
- สันวิษ แก้วมี. (2561). การบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในทศวรรษหน้า. *วิทยานิพนธ์ตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*.
- สุดารัตน์ งามวิสัย. (2561). แนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนกลุ่มสภวิทยาเขตร่มเกล้า-นวมินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 42. *วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์*.
- Sieber, S., Kagner, E., & Zamora, J. (1999). *How to be a digital leader*. Retrieved December 24, 1999, from <http://www.forbes.com/sites/iese/2013/08/23/how-to-be-a-digital-leader>.